

6.37. Cvičení z matematiky - MATc

Obor: 36-47-M/01 Stavebnictví

Forma vzdělávání: denní

Počet hodin týdně za dobu vzdělávání: 1

Platnost učební osnovy: od 1.9.2008, aktualizace 1.9.2015, 1.9.2016

1) Pojetí vyučovacího předmětu

Předmět cvičení z matematiky je koncipován jako nepovinný předmět ve 3. ročníku.

a) Cíle vyučovacího předmětu

Cílem předmětu je procvičování, rozšiřování a systematizace učiva předmětu matematika.

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci:

- využívali matematických vědomostí a dovedností v odborné složce vzdělávání a v praktickém životě
- úspěšně řešili různé typy úloh zadávaných u maturitní zkoušky a u přijímacích zkoušek
- zkoumali a řešili problémy včetně diskuze výsledků, matematizovali reálné situace, pracovali s matematickým modelem
- četli s porozuměním matematický text, vyhodnotili informace z grafů, tabulek a diagramů
- přesně se matematicky vyjadřovali
- používali odbornou literaturu, matematicko-fyzikální tabulky, internet, PC, kalkulátor a rýsovací potřeby

b) Charakteristika učiva

Obsah předmětu je rozčleněn do stejných tematických celků jako obsah předmětu matematika ve třetím ročníku.

- Stereometrie
- Kombinatorika, pravděpodobnost a statistika
- Posloupnosti a finanční matematika
- Vektorová algebra a analytická geometrie přímky v rovině (pouze u zaměření rekonstrukce staveb a architektura)

c) Cíle vzdělávání v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí

Výuka směřuje k tomu, aby žáci získávali:

- pozitivní postoj k matematice a zájem o ni a její aplikace
- motivaci k celoživotnímu vzdělávání
- důvěru ve vlastní schopnosti a práci

d) Výukové strategie (pojetí výuky)

Předmět se vyučuje ve 3. ročníku 1 hodinu týdně.

Ve cvičení se učivo procvičuje, hodiny navazují na hodiny předmětu matematika, ve kterém bylo učivo odvozeno a vysvětleno. Při výuce je kladen důraz na porozumění učivu a jeho aplikaci při řešení složitějších úloh. Žáci pracují samostatně nebo ve skupinách a podle potřeby konzultují s vyučujícím.

e) Hodnocení výsledků žáků

Hodnocení žáků vychází z platného klasifikačního řádu, využívá klasifikační stupnici. V každém klasifikačním období je zadána nejméně jedna písemná práce, na jejíž vypracování a rozbor se vyčlení dvě vyučovací hodiny. Při klasifikaci se dále přihlíží k aktivitě a práci žáka v hodinách.

f) Přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a aplikací průřezových témat

Vyučovací předmět se podílí na rozvoji všech klíčových kompetencí, zejména však:

- kompetencí k učení (vede žáky k práci s učebnicí, učí je chápat strukturu učebnice, klade důraz na čtení s porozuměním)
- kompetencí k řešení problémů (navozuje problémové situace, podporuje různé postupy řešení, vede žáky k předvídání a odhadům výsledku úlohy a k provádění zkoušky správnosti řešení)
- komunikativních kompetencí (učí žáky formulovat myšlenky, obhajovat vlastní názor a správně argumentovat a prezentovat výsledky řešení úlohy)
- kompetencí sociálních a personálních (vytváří příležitosti k činnosti ve dvojicích, ve skupinách, vede žáky k organizaci práce ve skupinách, k zodpovědnosti za práci skupiny)
- kompetencí občanských (učitel vede žáky k zodpovědnému plnění povinností a úkolů, vybírá vhodné úlohy s ekologickou tematikou, vede žáky k poznání, že je třeba přírodu a životní prostředí chránit)
- kompetencí matematických (rozvíjí logické myšlení, učí uvědoměle využívat matematických vědomostí a dovedností při řešení běžných situací, matematizovat reálné situace a vyhodnotit výsledek vzhledem k realitě, správně používat fyzikální jednotky, aplikovat základní matematické poznatky a postupy v odborné složce vzdělávání)

Předmět integruje tato průřezová témata:

- Občan v demokratické společnosti: Žáci jsou vedeni k tomu, aby vyjadřovali své názory a respektovali názory jiných, hledali kompromisy a byli kriticky tolerantní k ostatním.
- Člověk a svět práce: Učitel pomáhá žákům reálně posuzovat jejich schopnosti, možnosti dalšího studia na vysoké škole a pracovního uplatnění, uvědomovat si rozvoj vědy a techniky v současném světě a z toho plynoucí nutnost celoživotního vzdělávání.
- Člověk a životní prostředí: Vhodně zvolené úlohy přispívají k tomu, aby si žák uvědomoval negativní dopady lidské činnosti na životní prostředí a nutnost jeho ochrany.
- Informační a komunikační technologie: Žák využívá v matematice prostředky IKT k získávání informací a k prezentaci vlastní práce.

2) Výsledky vzdělávání a kompetence

3. ročník, zaměření pozemní stavby a zaměření inženýrské stavby – dopravní stavby a vodo hospodářské stavby: 1 hodina týdně, 34 týdnů, celkem 34 hodin

Výsledky vzdělávání	Učivo
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - určuje vzájemnou polohu bodů, přímek a rovin - určuje odchylku přímek a rovin - určuje vzdálenosti bodů, přímek a rovin - počítá povrchy a objemy základních těles - řeší stereometrické úlohy z praxe 	<p>1. Stereometrie</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Základní polohové a metrické vlastnosti v prostoru ▪ Povrchy a objemy těles
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - používá kombinatorické pravidlo součinu při řešení jednoduchých úloh - v úlohách vhodně používá variace, permutace či kombinace - užívá vztahy pro počet variací, permutací a kombinací bez opakování a pro počet variací s opakováním - počítá s faktoriály a kombinačními čísly - pomocí binomické věty rozepíše n-tou mocninu dvojčlenu - rozlišuje náhodný pokus a náhodný jev - používá znalosti z kombinatoriky při výpočtu pravděpodobnosti náhodného jevu - určuje pravděpodobnost sjednocení neslučitelných jevů a pravděpodobnost průniku nezávislých jevů - užívá s porozuměním základní pojmy statistiky - vypočítá absolutní a relativní četnost, aritmetický průměr, modus, medián, rozptyl a směrodatnou odchylku, variační rozpětí - čte, vyhodnotí a sestaví tabulky, diagramy a grafy se statistickými údaji 	<p>2. Kombinatorika, pravděpodobnost a statistika</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kombinatorická pravidla ▪ Variace, permutace a kombinace bez opakování, variace s opakováním ▪ Počítání s faktoriály a kombinačními čísly ▪ Pascalův trojúhelník, binomická věta ▪ Náhodný pokus, náhodný jev, jev opačný, jevy neslučitelné a nezávislé ▪ Pravděpodobnost náhodného jevu, průniku neslučitelných a sjednocení nezávislých jevů ▪ Statistický soubor, jednotka, znak, hodnota znaku ▪ Absolutní a relativní četnost ▪ Charakteristiky polohy a variability – průměry, modus, medián, rozptyl, směrodatná odchylka, variační rozpětí ▪ Vyhledávání a vyhodnocování statistických dat v grafech a tabulkách
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí posloupnost jako zvláštní případ funkce - určí posloupnost výčtem prvků, vzorcem pro n-tý člen, graficky - rozliší aritmetickou a geometrickou posloupnost a řeší příklady s jejich využitím - rozliší konvergentní a divergentní nekonečnou geometrickou řadu, u konvergentní řady určí její součet - orientuje se v základních pojmech finanční matematiky a provádí výpočty jednoduchých finančních úloh 	<p>3. Posloupnosti a finanční matematika</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Definice posloupnosti ▪ Aritmetická a geometrická posloupnost ▪ Nekonečná geometrická řada ▪ Finanční matematika

3. ročník, zaměření rekonstrukce staveb a architektura: 1 hodina týdně, 34 týdnů, celkem 34 hodin

Výsledky vzdělávání	Učivo
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - určuje vzájemnou polohu bodů, přímek a rovin - určuje odchylku přímek a rovin - určuje vzdálenosti bodů, přímek a rovin - počítá povrchy a objemy základních těles - řeší stereometrické úlohy z praxe 	<p>1. Stereometrie</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Základní polohové a metrické vlastnosti v prostoru ▪ Povrchy a objemy těles
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - používá kombinatorické pravidlo součinu při řešení jednoduchých úloh - v úlohách vhodně používá variace, permutace či kombinace - užívá vztahy pro počet variací, permutací a kombinací bez opakování a pro počet variací s opakováním - počítá s faktoriály a kombinačními čísly - pomocí binomické věty rozepíše n-tou mocninu dvojčlenu - rozlišuje náhodný pokus a náhodný jev - používá znalosti z kombinatoriky při výpočtu pravděpodobnosti náhodného jevu - určuje pravděpodobnost sjednocení neslučitelných jevů a pravděpodobnost průniku nezávislých jevů - užívá s porozuměním základní pojmy statistiky - vypočítá absolutní a relativní četnost, aritmetický průměr, modus, medián, rozptyl a směrodatnou odchylku, variační rozpětí - čte, vyhodnotí a sestaví tabulky, diagramy a grafy se statistickými údaji 	<p>2. Kombinatorika, pravděpodobnost a statistika</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kombinatorická pravidla ▪ Variace, permutace a kombinace bez opakování, variace s opakováním ▪ Počítání s faktoriály a kombinačními čísly ▪ Pascalův trojúhelník, binomická věta ▪ Náhodný pokus, náhodný jev, jev opačný, jevy neslučitelné a nezávislé ▪ Pravděpodobnost náhodného jevu, průniku neslučitelných a sjednocení nezávislých jevů ▪ Statistický soubor, jednotka, znak, hodnota znaku ▪ Absolutní a relativní četnost ▪ Charakteristiky polohy a variability – průměry, modus, medián, rozptyl, směrodatná odchylka, variační rozpětí ▪ Vyhledávání a vyhodnocování statistických dat v grafech a tabulkách
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí posloupnost jako zvláštní případ funkce - určí posloupnost výčtem prvků, vzorcem pro n-tý člen, graficky - rozliší aritmetickou a geometrickou posloupnost a řeší příklady s jejich využitím - rozliší konvergentní a divergentní nekonečnou geometrickou řadu, u konvergentní řady určí její součet - orientuje se v základních pojmech finanční matematiky a provádí výpočty jednoduchých finančních úloh 	<p>3. Posloupnosti a finanční matematika</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Definice posloupnosti ▪ Aritmetická a geometrická posloupnost ▪ Nekonečná geometrická řada ▪ Finanční matematika
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientuje se v kartézské soustavě souřadnic, znázorní bod, umístění vektoru - určí vzdálenost dvou bodů, souřadnice středu úsečky, souřadnice vektoru a velikost vektoru - provádí početní i grafické operace s vektory (součet a rozdíl vektorů, násobení vektorů reálným číslem, skalární součin vektorů) - určí velikost úhlu dvou vektorů, užije vlastností kolmých a kolineárních vektorů - aplikuje znalosti z odborných předmětů při skládání vektorů - užívá různá analytická vyjádření přímký - řeší analyticky polohové a metrické vztahy bodů a přímek 	<p>4. Vektorová algebra a analytická geometrie přímký v rovině</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Soustava souřadnic na přímce a v rovině ▪ Vzdálenost dvou bodů, střed úsečky ▪ Vektor, jeho souřadnice a velikost ▪ Operace s vektory: součet a rozdíl vektorů, vektor opačný, násobení vektoru reálným číslem ▪ Lineární závislost a nezávislost dvou vektorů ▪ Skalární součin vektorů, úhel dvou vektorů, kolmost vektorů ▪ Vyjádření přímký v rovině (parametrické vyjádření, obecná rovnice, směrnice tvar rovnice) ▪ Dvě přímký v rovině (vzájemná poloha, odchylka, kolmost) ▪ Vzdálenost bodu od přímký, vzdálenost dvou rovnoběžných přímek